

INTERVENCIONS EN ESPAIS URBANS: ESCULTURA PÚBLICA

Introducció

- Les escultures i les obres tridimensionals no són només objectes per a ser exposats a les galeries, als espais d'art, als museus, a les institucions culturals o a les cases particulars sinó que també **poden ocupar espais públics o indrets urbans** com ara carrers, places, jardins, parcs, solars, passeigs, avingudes, rotondes, etc, on són vistes i gaudides per tothom.
- Aquesta tipologia d'obres solen rebre el nom d'”**escultura urbana**”, “**art públic**”, “**escultura pública**”, etc.
- **L'escultura pública**, en les seves diferents concepcions i varietats, **es pot trobar en nombroses cultures** al llarg de la història. Hi ha escultures d'aquesta tipologia a l'Antic Egipte, a la Grècia i a la Roma clàssiques, durant el Renaixement, en el Barroc, en el Neoclassicisme, durant tot el segle XX i fins els nostres dies.

- ◎ L'art modern i contemporani ens ha ensenyat que en els espais públics es poden fer també **tota mena d'intervencions artístiques que van molt més enllà de l'escultura tradicional**, del monument o de l'objecte artístic convencional. Són obres que estableixen molt diverses complicitats i relacions amb l'entorn, el territori, l'espai urbà, l'arquitectura, l'urbanisme, el disseny de la ciutat, el mobiliari urbà, la jardineria, els ciutadans, la història, la política, els costums socials, etc.
- ◎ L'escultura pública estableix **una relació molt especial** entre l'espectador, l'indret i l'obra provocant tota mena d'interaccions i de diàlegs entre tots tres.
- ◎ A l'escultura pública **l'espai urbà assoleix un gran protagonisme** i condiona la forma, el concepte, la idea, les dimensions i la col·locació de l'obra.

Els materials

Degut al fet que estan a l'abast de tothom, que poden ser víctimes de l'incivisme i del vandalisme, que han de suportar tota mena d'inclemències meteorològiques i canvis de temperatura, que sovint són víctimes de problemes mediambientals de tot tipus com ara la pol·lució atmosfèrica, etc, aquesta tipologia d'obres solen estar realitzades amb materials sòlids, segurs i resistents.

Aquest esdevé un dels principals requisits que ha de tenir en compte l'artista a l'hora de pensar, projectar i realitzar les seves idees d'intervencions escultòriques o tridimensionals en un espai públic.

Entre els materials clàssics més utilitzats al llarg de la història de l'escultura pública cal esmentar:

Fusta (de diverses classes, tipologies i qualitats)

(pot estar pintada, envernissada, tractada amb olis, etc)

Pedra (de diverses qualitats, tipus, colors i textures)

Marbre (de diverses qualitats i colors)

Ferro (oxidat, pintat, envernissat, patinat, etc)

Bronze (patinat, sense patinar, daurat, sense daurar)

Coure (patinat, oxidat, etc)

marbre

David de Michelangelo

Desconsol de Josep Llimona

Figura reclinada de Henry Moore

I entre els materials més moderns podem citar:

acer (acer corten, pintat, inoxidable, oxidat, etc)

formigó (de diverses qualitats i composicions, formigó armat, etc)

pedra artificial (de diverses qualitats i textures)

fibra de vidre, resines, etc.

plàstics, metacrilats, polièsters, etc.

ceràmica (de diverses qualitats, diferents colors, etc.)

vidres (de diverses qualitats, gruixos, colors, etc.)

altres materials diversos

Acer i acer corten

L'acer és un material metàl·lic format bàsicament per un aliatge de ferro amb una mica de carboni i, de vegades, alguns additius. La quantitat de carboni no supera el 2,1 % del pes total i els percentatges habituals solen estar entre el 0,2% i el 0,3% .

L'acer corten és un tipus d'acer realitzat amb una composició química que fa que la seva oxidació tingui unes característiques particulars que protegeixen la peça realitzada de la corrosió atmosfèrica sense perdre pràcticament les seves característiques mecàniques.

acer corten

Peine del viento d'Eduardo Chillida

Richard Serra

Claes Oldenburg

acer
pintat

Claes Oldenburg

Joan Brossa

Margarita Andreu

Andreu Alfaro

Andreu Alfaro

acer inoxidable

ferro

El ferro és un metall mal-leable, tenaç, de color gris platejat que presenta propietats magnètiques. Es troba en la naturalesa formant part de nombrosos minerals, molts dels quals són òxids, i rarament es troba lliure. Per a obtenir ferro en estat elemental, els òxids es redueixen amb carboni i després és sotmès a un procés de refinat per a eliminar les impureses presents. L'òxid més abundant és l'òxid de ferro III, de fórmula Fe_2O_3 .

Aquest metall de transició és el quart element més abundant en l'escorça terrestre, representa un 5% del total. Entre els metalls, només l'alumini és més abundant. També és un dels elements més importants de l'Univers, el nucli de la Terra està format principalment per ferro i níquel i genera en moure's un camp magnètic. Ha estat històricament molt important; un període de la història rep el nom de "l'Edat del ferro".

És el metall més utilitzat i representa el 95% de la producció mundial de metall. És molt popular a causa del seu baix preu i la seva duresa, especialment en automòbils, vaixells, transports en general i en els diversos components estructurals d'edificis.

ferro

Jaume Plensa

Rebecca Horn

formigó i formigó armat

El **formigó** és el material resultant de la mescla de ciment (o un altre conglomerant) amb grava (àrids gruixuts), sorra (àrids fins) i aigua.

Existeixen formigons que es produeixen amb conglomerants que no són ciment, com el formigó asfàltic que utilitza betum per realitzar la mescla.

La mescla de ciment i aigua s'anomena morter.

El ciment barrejat amb aigua es converteix en una pasta mal·leable amb propietats adherents que, en poques hores, s'endureix convertint-se amb un material de consistència pètria.

formigó i formigó armat

Elogi de l'aigua
d'Eduardo Chillida

Elogio del horizonte d'Eduardo Chillida

Eduardo Chillida

pedra artificial

Joan Brossa

pedra artificial revestida amb ceràmica

Joan Miró

coure

Quadriga de la *Porta de Brandemburg*, Berlín

Frédéric Auguste Bartholdi,
Estàtua de la Llibertat

Medina Campeny

Josep Llimona

Henry Moore

Joan Miró

bronze

mural a l'aeroport de Barcelona

Joan Miró

03/06/2008

mural al terra de La Rambla de Barcelona

ceràmica

Detall de l'obra ambiental de **Beverly Pepper** al parc de l'Estació del Nord de Barcelona